

формування свідомості та її функціонування здійснюється шляхом об'єднання роботи фізіологічних та психологічних механізмів психіки людини, в наслідок чого свідомість здійснює вплив на процес протікання та реалізації всіх психічних пізнавальних процесів людини. Тому ефективний вплив та розуміння природи свідомості особистості є запорукою успішної професійної реалізації в наданні соціальних та психологічних послуг населенню.

Список використаних джерел

1. Бленичев И. Ф. Рациональная нейропротекция. М. : Питер, 2016. 680 с.
2. Берретт Л. Революция в понимании мозга и управления эмоциями. Как рождаются эмоции. М. : Архипелаг, 2018. 561 с.
3. Корб А. Восходящая спираль. Как нейрофизиология помогает справиться с негативом и депресией шаг за шагом. М. : Питер, 2019. 256 с.
4. Поляков С. Э. Концепты и другие конструкции сознания. М. : Питер, 2018. 621 с.
5. Шеперд Г. Нейробиология. М. : Ганга, 2020. 956 с.

Захаріна М. І.,

кандидат філософських наук, доцент кафедри соціальної роботи
Національний університет «Чернігівська політехніка»(м. Чернігів, Україна)

АКТУАЛЬНІСТЬ ПОСЛУГИ СОЦІАЛЬНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ ДІТЕЙ-СИРИТ

Актуальність теми обумовлена тим, що більшість вихованців — випускників закладів для дітей-сиріт вступають до професійно-технічних навчальних закладів в Україні, де продовжують перебувати на повному державному утриманні під наглядом та контролем з боку держави. Але, вступаючи в період самостійного життя і починаючи свою трудову діяльність, вони, не маючи достатніх життєвих і трудових навичок, стикаються із цілою низкою проблем.

Аналіз досвіду показує, що колишні вихованці закладів для дітей-сиріт часто звільняються з роботи, надання якої згідно із законодавством забезпечує їм держава. Серед причин звільнення невміння організувати себе на щоденну працю, низький рівень заробітної плати й важкі умови праці, складнощі у спілкуванні з колегами по роботі та з керівництвом тощо. Причинами звільнення також дуже часто бувають завищені очікування щодо рівня майбутньої заробітної плати й умов праці, відсутність здатності до усвідомлення перспектив та низький рівень власної мотивації до трудової діяльності.

Специфіка умов утримання та проживання дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, є причиною неуспішної соціалізації вихованців інтернатних закладів у майбутньому, що характеризується такими факторами: соціальна незахищеність після виходу з інтернатного закладу, відсутність матеріальної та моральної підтримки; високий рівень претензій до оточуючих; відсутність соціальних навичок самостійного життєзабезпечення; відсутність навичок вирішення власних проблем з офіційними структурами; неспроможність протидіяти негативному сторонньому впливові; проблеми професійного вибору.

Це спричинено такими факторами, як відсутність спеціальних навичок: навички пошуку інформації та інформації про організації, які можуть надати допомогу; навички поведінки в робочому колективі, культури, навички ставити запитання та відповідати на них; навички контролювати емоції; навички безконфліктного спілкування; навички прийняття рішення;

Водночас відсутність у вихованців закладів для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, навичок самостійного життя стає серйозною проблемою, яка ускладнює процес їх інтеграції у суспільне середовище й часто призводить до втрати роботи й збільшення ризику стати жертвою торгівлі людьми.

У національному законодавстві надається чітке визначення статусу дитини-сироти та дитини, позбавленої батьківського піклування. Так, відповідно до ст. 1. Закону України «Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування», дитина-сирота — це дитина, у якої померли чи загинули батьки [1]. Дитина, позбавлена батьківського піклування, — це дитина, яка залишилася без піклування батьків з багатьох причин: це і позбавлення батьків батьківських прав; відібрання дитини у батьків без позбавлення батьківських прав; визнання батьків безвісно відсутніми; визнання батьків недієздатними; оголошення батьків померлими; перебування батьків під вартою чи слідством.

Щодо визначення термінів, то Закон України «Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт» дає чітке визначення категорії молоді, яка отримує державну підтримку після досягнення повноліття: особи із числа дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, особи віком від 18 до 23 років, у яких у віці до 18 років померли або загинули батьки, та особи, які були віднесені до дітей, позбавлених батьківського піклування (стаття 1) [1].

Тому для зменшення негативних наслідків їх перебування в дорослому житті 15 листопада набрав чинності наказ Міністерства соціальної політики від 26.09.16 р. № 1067 "Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги соціальної інтеграції випускників інтернатних закладів (установ) [3].

Цей Держстандарт визначає зміст, обсяг, умови і порядок надання зазначеної соціальної послуги, показники її якості для суб'єктів усіх форм власності і господарювання, які надають цю послугу.

Дана соціальна послуга спрямована на розвиток соціальної компетентності, сприяння реалізації особистісного потенціалу в період переходу до самостійного життя, мінімізацію ризиків потрапляння у складні життєві обставини. Послуга надається вихованцям інтернатних закладів (установ) різних типів і форм власності з числа дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, які в поточному навчальному році отримують базову або повну загальну середню освіту, та особам з числа дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, які виховувалися в інтернатних закладах (установах). Підставою для надання соціальної послуги є письмове/усне звернення (заяву) до постачальника послуги. Звернутися може служба у справах дітей, керівник інтернатного закладу, особисто або особа з числа дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування. З одержувачем послуги (його законним представником) укладається договір. Після укладення договору проводиться оцінка потреб одержувача та визначається рівень її готовності до самостійного життя, розробляється індивідуальний план надання соціальної послуги інтеграції і починається надання послуги.

Основними заходами, що становлять зміст соціальної послуги інтеграції, передбачено: відвідування одержувача соціальної послуги інтеграції за місцем його проживання (перебування);

оцінка потреб одержувача соціальної послуги інтеграції та визначення рівня його готовності до самостійного життя (комплексна оцінка);

психологічна підтримка (допомога у формуванні позитивної мотивації, впевненості в собі, позитивної самооцінки, навичок спілкування, розв'язання конфліктних ситуацій тощо);

розвиток, формування та підтримка соціальних навичок (самостійного життя, самообслуговування, планування бюджету, прийняття та реалізація рішень, формування здорового способу життя та безпечної поведінки, комунікативні навички тощо);

консультування з питань професійного самовизначення, здобуття освіти, працевлаштування;

допомога одержувачу соціальної послуги інтеграції у зміцненні/відновленні родинних і суспільно корисних зв'язків (зустрічі, бесіди, спілкування телефоном із позитивно налаштованими родичами одержувача соціальної послуги соціальної інтеграції) та інше [3].

В центрах соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, наразі є актуальною тема наставництва над молодими людьми які знаходяться в інтернатних закладах.

Наставництво – це добровільна безоплатна діяльність наставника з надання дитині, яка проживає у закладі інституційного догляду індивідуальної підтримки та допомоги, насамперед у підготовці до самостійного життя.

Наставник – це турботливий дорослий друг, який стає для дитини чи підлітка значущою людиною, яка хоче і може присвячувати їй свій час, знання та сили. Хто готовий на безоплатній основі протягом 1-2 років і більше індивідуально допомагати та підтримувати дитину з інтернатного закладу, розвивати у неї навички самостійного життя, ділитись своїм власним досвідом.

Підготовка до самостійного життя означає, що якщо у закладі проживають діти, які скоро будуть його закінчувати, то наставництвом необхідно охопити в першу чергу їх, щоб вони могли дати собі раду у житті. Це і допомога у доборі місця роботи з урахуванням професії; набуття вмінь і комунікативних навичок (спілкування, орієнтації на ринку праці тощо); пошук можливих шляхів підвищення кваліфікації; досягнення домовленості з роботодавцями щодо створення належних умов трудової адаптації та можливого додаткового навчання на робочому місці тощо. реалізації прав дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, на житло (оформлення документів на отримання житла); перенавчання або перекваліфікація; надання допомоги у вирішенні проблем, пов'язаних зі станом здоров'я. Адже для таких дітей ці питання дуже важливі та складні. І їх безсумнівно необхідна допомога кваліфікованих спеціалістів які готові допомогти.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування» № 2342 IV від 13 січня 2005 р.
2. Закон України «Про соціальну роботу з дітьми і молоддю» № 2558 III від 21 червня 2001 р.
3. Державний стандарт соціальної послуги соціальної інтеграції випускників інтернатних закладів (установ) (наказ Мінсоцполітики від 26.09.2016 № 1067, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 19.10.2016 р. за № 1367/29497). [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1367-16#Text>

Знобей О. В.,

викладач кафедри соціальної роботи і менеджменту соціокультурної діяльності
*Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка,
(м. Суми, Україна)*

ФОРМУВАННЯ ТОЛЕРАНТНОСТІ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ В УМОВАХ ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

На сьогодні процес формування толерантності майбутніх соціальних працівників набуває особливої актуальності. Це пов'язано з роботою в умовах полікультурного середовища та доволі розгалуженою інфраструктурою професійної діяльності соціального працівника, яка включає: соціальні служби підприємств, організацій і установ, громадських організацій, органів внутрішніх справ, військових частин; різні благодійні фонди організацій, банків, комерційних структур; спеціалізовані установи; служби муніципальних органів; служби дозвілля; валеологічні і медичні служби тощо.

З огляду на зазначене, клієнтами соціального працівника є: діти і сім'ї; особи похилого віку; хворі люди; люди з функціональними обмеженнями; особи, залежні від психоактивних речовин; особи, які знаходяться в умовах соціальної ізоляції; особи, які живуть з ВІЛ/СНІДом; іммігранти, якими є представники різних етнічних груп тощо. Також, в структурі клієнтської бази соціального працівника значне місце посідають представники кризових верств населення, соціалізація яких відбувається з порушеннями. Останні